

Sygn. akt III Ca 734/15

Sygn. akt III Ca 735/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SO Anna Hajda

SR del. Ewa Buczek - Fidyka

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa S. S. (1)

przeciwko B. S.

o alimenty

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 3 lutego 2015 r., sygn. akt IV RC 1118/13

1. z apelacji pozwanej zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że w miejsce zasądzonych w nim alimentów zasądza od pozwanej B. S. na rzecz małoletniego powoda S. S. (1) alimenty w kwotach po 200 zł (dwieście złotych) miesięcznie za okres od dnia 13 stycznia 2014 roku do 18 maja 2014 roku oraz w kwotach po 200 zł (dwieście złotych) miesięcznie począwszy od dnia 3 lutego 2015 roku, płatne z góry do rąk matki powoda S. S. (2) do dnia 10 - go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;

2. oddala apelację pozwanej w pozostałej części;

3. oddala apelację powoda;

4. odstępuje od obciążania powoda i pozwanej nieuiszczonymi w postępowaniu odwoławczym kosztami sądowymi.

SSR (del.) Ewa Buczek - Fidyka SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda

Sygn. akt III Ca 734/15

III Ca 735/15

UZASADNIENIE

Powód S. S. (1) żądał zasądzenia od pozwanej B. S. babci ojczyściej alimentów w wysokości po 600 zł miesięcznie, płatnych z góry do dnia 10 każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat.

Uzasadniając żądanie podał, że ojciec powoda nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego orzeczonego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach w wyroku orzekającym rozwód. Prowadzona egzekucja jest bezskuteczna. Pozwana nie utrzymuje z powodem i jego matką kontaktów, pomimo posiadanych możliwości finansowych nie partycypuje w kosztach utrzymania powoda.

Pozwana B. S. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu.

Zarzuciła, że nie posiada możliwości zarobkowych aby płacić alimenty na rzecz wnuka. Zakwestionowała by małoletni potrzebował kwotę 600 złotych na swoje utrzymanie.

Sąd Rejonowy w Rybniku w wyroku z dnia 03 02 2015r zasądził od pozwanej B. S. na rzecz małoletniego powoda S. S. (1) alimenty w kwocie:

po 300 zł (trzysta złotych) miesięcznie, począwszy od dnia 13 stycznia 2014 roku do dnia 18 maja 2014 roku,

- po 100 zł (sto złotych) miesięcznie, począwszy od dnia 19 maja 2014 roku do dnia 02 lutego 2015 roku,

- po 300 zł (trzysta złotych) miesięcznie, począwszy od dnia 03 lutego 2015 roku,

w pozostałym zakresie powództwo oddalił i odstąpił od obciążania pozwanej kosztami postępowania.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołał regulacje: art. 128 k.r.o., art. 132 k.ro. oraz art. 133 § 2 k.r.o. stwierdził, że koszty utrzymania małoletniego powoda w zakresie jego uzasadnionych potrzeb mieszczą się w kwocie 1 200 złotych, matka powoda osiąga dochód w wysokości 2 000 złotych miesięcznie, z którego ponosi koszty własnego utrzymania i nie jest w stanie całościowo zabezpieczyć potrzeb syna. Ojciec małoletniego pomimo prawomocnego wyroku nie realizuje obowiązku alimentacyjnego, egzekucja jest bezskuteczna. Z tym przyczyn powstał dalszy obowiązek alimentacyjny względem matki ojczyściej małoletniego. Dochód pozwanej wynosi od 2 100 złotych do 3 600 złotych, jednak przy uwzględnieniu wysokości spłacanych zobowiązań roszczenie powoda pozostało zasadne do kwoty 300 złotych. Orzekając o kosztach procesu, przywołał regulację art. 102 k.p.c. i odstąpił od obciążania pozwanej kosztami postępowania. Na mocy art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. nadał wyrokowi w części dotyczącej alimentów rygor natychmiastowej wykonalności.

Orzeczenie zaskarżyły **obie strony**.

Powód S. S. (3) zaskarżył wyrok w całości i wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie w całości powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarzucił, że przy ferowaniu wyroku popełniono błąd w ustaleniach faktycznych i przyjęto że kwota 600 złotych znacząco przewyższa aktualne możliwości zarobkowe pozwanej. Ponadto zarzucił naruszenie norm prawa procesowego, regulacji:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegającej na całkowitym pominięciu wnioskowanego przez powoda dowodu weryfikującego faktycznych współlokatorów pozwanej, wspólnie z pozwaną partycypujących w kosztach utrzymania mieszkania,

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie wskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn dla których Sąd I instancji uznał za wiarygodne zeznania pozwanej odnoszące się do jej sytuacji majątkowej i zarobkowej, a także zdrowotnej i mieszkaniowej.

W uzasadnieniu apelacji między innymi podniósł, że nie została zasadniczo wyjaśniona zdolność majątkowa pozwanej, która w ocenie powoda jest znacznie wyższa, niż ustalił Sąd I Instancji, a kwota żądanych alimentów w wysokości 600 złotych nie jest wygórowana.

Pozwana B. S. zaskarżyła wyrok w całości i wniosła zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa, względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarzuciła, że przy ferowaniu wyroku naruszono prawo procesowe i materialne, regulacje:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że w sytuacji stron zachodzą wszelkie przesłanki, by zasądzić alimenty od babci na rzecz małoletniego powoda;
- art. 135 § 1 k.r.o., art. 132 k.r.o., art. 133 § 2 k.r.o. i art. 129 k.r.o. poprzez błędną subsumcję stanu faktycznego pod normy płynące z powyższych regulacji i uznanie, iż zachodzą przesłanki uzasadniające zasądzenie alimentów na rzecz powoda.
- art. 5 k.c. albowiem zaskarżony wyrok stoi w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

W uzasadnieniu podniosła, iż sytuacja materialna matki powoda jest lepsza niż pozwanej. Kwota 1 200 złotych określająca niezbędne potrzeby małoletniego jest znacznie zawyżona, a lekcje dodatkowe – judo, nauka j. angielskiego i pływania są zależne od woli matki i nie stanowią zajęć na które każde dziecko w wieku powoda uczęszcza. Podkreśliła także, iż Sąd I instancji nie ustalił możliwości zarobkowych wszystkich krewnych zobowiązanych do alimentacji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje :

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powoda przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia regulacje prawne zawarte w art. 128 k.r.o., art. 132 k.ro. i art. 133 § 2 i 135 § 1 k.r.o. - a następnie – za wyjątkiem ustaleń dotyczących kosztów utrzymania powoda - poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną w przeważającej części – z wyjątkiem powyższego ustalenia - nie były kwestionowane w apelacjach stron (w części odnoszącej się do podstawy faktycznej orzeczenia apelacje kwestionują głównie ustalenie dotyczące kosztów utrzymania powoda i możliwości finansowych pozwanej).

W niekwestionowanej części dotyczą one faktów bezspornych pomiędzy stronami, bądź też mają swoją podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowy, który w tym zakresie jest logiczny i wzajemnie spójny, zaś informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają i jako takie są w pełni wiarygodne.

Sąd Odwoławczy po przesłuchaniu pozwanej ustalił, że pozwana B. S. otrzymuje rentę po mężu w wysokości 1900 złotych i dochód z tytułu umowy o pracę w wysokości 1 400 złotych (po potrąceniu pożyczki z Zakładowego Funduszu (...) w wysokości 400 złotych). Łączne jej dochody wynoszą zatem 3300 złotych. Z uzyskiwanych dochodów pozwana spłaca kredyty hipoteczne, których łączna rata wynosi 1900 złotych. Kredyty zostały zaciągnięte przed wszczęciem postępowania w sprawie, a uzyskane z nich środki zostały wydane na budowę domu w górach. Jeden z tych kredytów jest zaciągnięty do 2020 roku, a drugi do 2025 roku. Powódka ponosi koszty: związane z utrzymaniem mieszkania – 1 000 złotych, za wyżywienie - 300 złotych miesięcznie, na zakup ubrania przeznacza - 100 złotych miesięcznie,

a na środki czystości i na utrzymanie włosów - 100 złotych. Koszt zakupu biletów celem korzystania ze środków komunikacji publicznej stanowi wydatek 200 złotych miesięcznie.

Słusznie pozwana zarzuca, iż przy ferowaniu zaskarżonego wyroku zawyżono koszty utrzymania powoda ustalając, iż wynoszą one miesięcznie

1 200 zł. W ich skład wadliwie zaliczono: koszty związane z nauką języka angielskiego – 60-80 złotych, koszty związane z rozrywką (nauką pływania, zajęciami judo, zakupem zabawek) – 200 złotych oraz również przypadając na niego koszty utrzymania zajmowanego z matką mieszkania (przez dostarczenie powodowi mieszkania matka realizuje w części swój obowiązek alimentacji powoda). Przyjmując zatem, że koszty mieszkania stanowią jedną z form realizacji przez matkę powoda jej obowiązku alimentacji syna, jego pozostałe koszty utrzymania zamykają się kwotą 600 zł miesięcznie.

Z tych też względów Sąd odwoławczy - z powyższą modyfikacją - przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego w części dotyczącej samej zasadności żądania alimentów należnych mu od pozwanej jest prawidłowa.

Ma ona oparcie w prawidłowo zastosowanych przepisach prawa wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i Sąd odwoławczy ocenę prawną Sądu pierwszej instancji w całości podziela i przyjmuje za własną (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. III C 473/34, ZB. Urz. 1935r. nr 12, poz. 496).

Powód ma 6 lat, od września bieżącego roku rozpocznie naukę szkolną, nie posiada własnego majątku i nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać, stąd też na jego krewnych - z mocy regulacji art. 133 § 1 k.r.o. - ciąży obowiązek jego alimentacji.

Stosownie do regulacji art. 132 k.r.o. w związku z art. 129 § 1 k.r.o. obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami.

Powód mieszka wspólnie z matką, która z uwagi na jego wiek w dalszym ciągu w realizuje swój obowiązek alimentacyjny przez osobiste starania o jego utrzymanie i wychowanie oraz przez dostarczenie mu mieszkania. Matka powoda pracuje i otrzymuje średnie miesięczne wynagrodzenie w wysokości 2 000 złotych. Natomiast pozwany nie partycypuje w kosztach utrzymania małoletniego, nie jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy, nie utrzymuje kontaktów z powodem. Ponadto egzekucja skierowana do jego majątku jest bezskuteczna. Zatem skoro osoby zobowiązane do alimentowania powoda w bliższej kolejności od pozwanej nie zaspokajają wszystkich jego niezbędnych potrzeb, to na pozwanej ciąży obowiązek alimentacji. Zakres tego obowiązku wyznacza regulacja prawna zawarta w art. 135 § 1 k.r.o. stosownie do której zobowiązany on jest łożyć środki utrzymania odpowiadające usprawiedliwionym potrzebom powoda i swoim możliwością zarobkowym.

Koszty utrzymania powoda zamykają się kwotą 600 zł miesięcznie.

Pozwana liczy 59 lat, jej łączne dochody wynoszą 3 300 złotych.

Z uzyskiwanych dochodów spłaca zobowiązania o łącznej wysokości 1 900 złotych. Zatem po uwzględnieniu zasądzonych alimentów pozostaje jej kwota 1 200 złotych, która nie jest w stanie w całości zaspokoić jej niezbędnych potrzeb.

Czyni to apelację pozwanej w części uzasadnioną, co prowadziło do zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powoda alimentów

w kwotach po 200 złotych za okres od dnia 13 01 2014 roku do 18 05 2014 roku (w dniu 19 05 2014 roku wydano postanowienie zabezpieczające roszczenie alimentacyjne w kwocie po 200 złotych) oraz po 200 złotych od dnia 03 02 2015 roku, a w pozostałym zakresie jej apelację - jako bezzasadna w rozumieniu regulacji art. 385 k.p.c. - oddalono.

Reasumując zaskarżone wyrok jest w części wadliwy i dlatego apelację pozwanej jako częściowo uzasadnioną uwzględniono, zmieniając wyrok w sposób wskazany w sentencji w oparciu o regulację art. 386 § 1 k.p.c., a w pozostałym zakresie jej apelację oraz w całości apelację powoda jako bezzasadne oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na mocy regulacji art. 102 k.p.c. biorąc pod uwagę leżące u podstaw dochodzonych należności stosunki rodzinne stron oraz wiek i sytuację materialną powoda i pozwanej.

SSR (del.) Ewa Buczek - Fidyka SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda